

Nederland blijft met de fiets bereikbaar

Samenvatting

Om Nederland bereikbaar te houden moeten de bedrijven meer inzetten op fietsen naar het werk. In de randstad dreigt een verkeersinfarct. De economie trekt aan en de file neemt toe. Zonder actie verwacht de regio Utrecht (U10) over 15 jaar dagelijks een file van Harderwijk tot aan Utrecht. Gemiddeld woont de werknemer 21 km van zijn werk, gemiddeld is dat inmiddels fietsafstand. De reistijd op de fiets is goed te plannen, reistijdzekerheid!

Verdichting in de steden betekent dat we de openbare ruimte efficiënt moeten gebruiken. Fietsen is een vervoersmethode die de ruimte efficiënt gebruikt. Hierdoor blijft er ruimte over om de omgeving aantrekkelijk in te richten. Een ruimte waar verblijven leuk is en daarmee goed voor de sociale veiligheid. Mobiliteit draagt op het moment voor 27% bij aan de CO₂-uitstoot (36% in 2030, CE Delft) met grote delen van de randstad ver onder het huidige zeeniveau is dat een dingetje. Dat fietsen en wandelen een vorm van bewegen zijn die daarbij nog eens aan de gezondheid bijdraagt is verkeerstechnisch niet interessant maar wel een belangrijke maatschappelijk bijdrage. Dit heeft groot effect op de huidige productiviteit (+18% zorgverzekeraar) en op de inzetbaarheid op termijn wat met de oplopende AOW-leeftijd van groot belang is. Ook werkgevers zien dat belang steeds meer, maar nog niet allemaal en slechts een toplaag stuurt hierop.

Het belang van werkgevers is dat hun personeel en goederen op de geplande tijden aankomt op de bestemming. En dat dit in de toekomst ook nog kan. Het is belangrijk dat de mobiliteit efficiënt wordt gerealiseerd, in tijd en geld. Een bovenliggende vraag is hoe kunnen we werkgevers stimuleren om hun werknemers als het kan lopend en fietsend naar het werk te gaan. Welke vestigingsvoorwaarden mag je aan bedrijven vragen op een nieuwe inbreidingslocatie? Wat betekenen deze nieuwe vestigingsvoorwaarden verkeerskundig?

Nederland blijft op de fiets bereikbaar

Een greep uit de doelstellingen:

In 2040 uit de visie Fietsersbond

- 50% van alle verplaatsingen binnen de bebouwde kom op de fiets (Visie 2040 Fietsersbond)
- Fiets is een structureel investeringsopgave van alle overheden, minimaal gelijk aan
- 40 % van de stadslogistiek gaat m.b.v. bakfietsen.
- 75% van de Nederlanders haalt de beweegnorm mede doordat ze meer zijn gaan fietsen
- Er overlijden geen fietsers meer door een aanrijding met een gemotoriseerd voertuig
- Het totale fietsnetwerk scoort op het hoogste niveau of twee niveaus hoger dan in 2018

Andere organisaties

- Staatssecretaris: 200 000 forensen uit de auto
- Tour de Force 20% meer fietskilometers in 2027
- Nationale Omgevingsvisie Goede fietsvoorzieningen in relatie tot stedelijke verdichting is een belangrijk thema.
- Provincie Zuid-Holland (2016): Samen verder fietsen 25% meer fietsverplaatsingen in 2025
- Den Haag (2015) fiets groeit met 30% in 2020, 50% in 2050
- Stadslogistiek heeft voor het klimaatakkoord getekend voor zero-emission 2025

Wat betekent dit voor bedrijven:

Als je je als bedrijf in Zuid-Holland vestigt moet je er dus rekening mee houden dat in 2025 25% meer personeelsleden op de fiets naar het werk komen. Vestig je je op een binnenstedelijke locatie dan is het logisch dat dit percentage hoger is. Den Haag geeft ook aan dat ze hoge groei over een langere termijn verwachten. Landelijk fietst 25% van de werknemers al naar het werk. Met 32% ($1,25 \cdot 25\%$) fietsende personeelsleden in 2025 zit je dan op het gemiddelde. Welke ondernemer wil er nu gemiddeld zijn? Wat betekenen deze groeicijfers op iets langere termijn naar 2040. De infrastructuur van morgen ligt er dan ook nog.

Op Europees niveau vraagt Fietsvriendelijk bedrijf nu al minimaal 1 fietsparkeerplek per 3 werknemers voor een gouden certificaat, Nederland is toch een voorloper? CROW beveelt voor kantoren in het centrum hetzelfde aan tot 2,9 parkeerplek per 100 m² (8 á 9 werknemers.) in stedelijke centra. Vergeleken met de beleidsdoelstellingen is dit dus laag. 32 % plus 20% vrije ruimte om zoeken te voorkomen lijkt voor nieuwe locaties het minimum. Kencijfers over het gewenste aantal kluisjes en douches in verhouding tot het aantal fietsparkeerplekken zijn er nog niet. CROW zou bv ook op de toekomstgerichte schattingen van benodigde fietsparkeerplekken moeten publiceren, gebaseerd op groeiverwachtingen en ingezet beleid zodat bedrijven kunnen anticiperen. Bedrijven kunnen dan ruimte reserveren voor toekomstige parkeerplekken.

Wat betekent dit voor de logistiek van zowel personeel, bezoek en materiaal op een kantorenpark. Nog even los van de goederen logistiek op een industrieterrein met zware industrie. Op een kantorenpark met 20 000 werknemers (2 flinke ziekenhuizen) betekent 32% fietsend personeel dat 7000 fietsparkeerplaatsen alleen voor werknemers nodig zijn. In 2050 is dit gebaseerd op de Haagse groeiverwachting een 10 000 parkeerplekken. De nieuwe stalling onder het KJ-plein bij Den Haag Centraal is bijna 9000 plekken groot. De spreiding over het kantorenpark mag wel iets groter zijn dan onder het KJ-plein.

Kantoorartikelen, lunches, klanten etc. komt dan CO2 neutraal volgens stadslogistiek, voor een groot gedeelte met groot formaat bakfietsen. Post NL, DHL en fietskoeriersdiensten zijn nu op kleinere schaal zichtbaar op straat. Sommige van deze bakfietsen hebben een aanzienlijk formaat, gevuld een behoorlijke massa en met elektrische ondersteuning gaan ze de snelheid van een ouderwetse handkar wel te boven. Op het moment rijden er 2 miljoen elektrische fietsen in Nederland en Jaarlijks neemt het aantal snelle e-bikes toe. Op 1 januari 2018 meldt het CBS 12 500 verkochte speedpedelecs en op 1 juli 2019 zijn dit er 17 200. Deze berichten suggereren een groei 30% per jaar. Alle elektrische fietsen zijn zwaardere fietsen en niet geschikt voor de huidige bovenrekken.

Op stedelijk niveau beveelt de Fietsersbond 3 netwerken voor de fiets aan (visie 2040). Een regionaal netwerk voor de regionale fietsers die afstanden willen overbruggen tot dicht bij de bestemming. Een hoofd netwerk fiets voor de hoofdverbindingen binnen de kom en minder drukke routes regionaal. Daarnaast een netwerk waar ook minder vaardige fietsers terecht kunnen. Bijvoorbeeld kinderen naar de basisschool en ouderen naar de winkel. Met name de eerste twee zijn van belang voor de werknemers.

Voor de werknemers wel prettig als de grote bezorgende bakfietsen dan pas na de spits aan de poort kloppen. Kunnen ouders nadat ze de kinderen op de basisschool en kinderopvang hebben afgezet met hun bakfiets doorfietsen naar het werk en daar parkeren. Welke percentages speciaal formaat fietsen verwachten we? Kunnen de speedpedelecs en elektrische fietsen op het werk worden opgeladen? Kunnen de accu's veilig worden opgeborgen? Veilig tegen diefstal en brand en toch worden opgeladen? Zijn er deelfietsen op het bedrijventerrein voor werk- werk ritten?

Hoe pak je vanaf het begin de communicatie aan over fietsen naar het werk. Gaat elk bedrijf dat helemaal individueel doen of doe je dat deels samen. Staat er aan het begin van het bedrijventerrein

een teller die aangeeft hoeveel fietsers vandaag zijn gepasseerd. Idem bij de ingang van het bedrijf. Verkeerskundig gaat het dus over het monitoren van de modaliteiten naar een bepaald gebied van je stad. Klopt het met de verwachting, haal je je doelstellingen en waar moet je bijschakelen?

Vanuit de nationale doelstellingen en het Europese milieubeleid mag verwacht worden dat er ook landelijk meer gestuurd gaat worden op meer fietsen. De eerste suggesties over het belasten van autoparkeren wat gratis wordt aangeboden door de werkgever zijn er al (Van Ommeren) Ook is de vraag hoelang we het openbaar vervoer in dezelfde mate kunnen blijven subsidiëren.

De eerste berichten uit Fietsvriendelijk bedrijf geven aan dat er op veel bedrijven aandacht is voor fietsparkeren. Veel bedrijven verbeteren de kwaliteit en vergroten de capaciteit. Opschalen naar niveau goud is bij veel werkgevers nog lastig. Ook overheidsorganisaties halen hiervoor niet altijd de genoemde 30% aan fietsparkeerplekken. De fiets dichtbij de ingang dan de auto is ook een aandachtspunt, zelfs bij fietsproducenten. Ze realiseren zich wel dat fietsparkeren bij de ingang van het bedrijf een reclame bord is, maar hebben het nog niet voor elkaar.

Nog steeds zijn er bedrijven die geen reiskostenvergoeding betalen voor de fiets of niet voor korte afstanden naar het werk. Daar staat tegenover dat steeds meer bedrijven geen autoparkeerplek meer aanbieden op het bedrijfsterrein als je binnen een bepaalde afstand van het werk woont.

Steeds meer bedrijven willen schakelen naar milieuvriendelijke mobiliteit. Met vooral het doel efficiënt bereikbaar te blijven. Fietsen speelt daarin een prominente rol. Het bronzen certificaat Fietsvriendelijk bedrijf is daardoor voor elk bedrijf haalbaar. Bovendien kan de checklist als een lijst met ideeën voor verbeteringen worden gebruikt.

Aandachtspunten voor vestigings- en inrichtingseisen t.b.v. nieuwe kantoorlocaties

- Geen autoparkeerplek voor werknemers op het terrein. Je richt je dan op: lopen, fiets en ov, STAP-principe. Het alternatief is geen toegang tot autoparkeren als je binnen een bepaalde straal woont, 10 km wordt vaak toegepast en betalen voor parkeren.
- Betalen van reiskostenvergoeding voor lopen en fietsen tegen maximaal fiscaal vrije bedrag.
- Max aantal km vergoed om te stimuleren dat mensen dichtbij het werk wonen.
- Stel ruim fietsparkeerplekken beschikbaar, centrum locaties > 30% uitbreidbaar naar 50%
- Zorg voor goede inpanidige routing voor fietsers en zorg voor voldoende douches, lockers en kleedruimte.
- Zorg voor ruimte voor speciale fietsen: oplaadmogelijkheden, speedpedelecs, elektrische fietsen, bakfietsen etc.
- Fietsparkeren dicht bij de (personeels) ingang dan auto parkeren.
- Parkmanagement verzorgd door een vereniging/stichting waar de bedrijven lid van zijn, inclusief deelsystemen voor fiets en elektrische auto, fietskoerier hub.
- Verzorg communicatie over fietsen en de mogelijkheden om dit te stimuleren naar de bedrijven en naar hun personeel.
- Organiseer of sluit aan bij campagnes om fietsen te stimuleren